

ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12
Student Care and Support System in Extra-Large Schools
under the Secondary Educational Service Area Office 12

วิทยา ชุมหล่อ^{*1} เบญจพร ชนะกุล^{**2} และ จุติพร อัสวโสวรรณ^{***3}

¹สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

^{2,3}คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

E-mail: Chumlor015@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 2) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ 3) ศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย ประกอบด้วยครูแนะแนว และครูที่ปรึกษาในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จำนวน 285 คน นักเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จำนวน 377 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. ปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 โดยรวมอยู่ในระดับน้อย

2. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ โดยรวมอยู่ในระดับมาก

3. แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษมี 5 ด้าน ดังนี้

3.1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โรงเรียนควรมีการวางแผนงานหรือมีโครงการเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ควรทำงานเป็นทีมและมีการประสานงานแลกเปลี่ยนข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงาน มีเครื่องมือที่หลากหลายในการเก็บข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล ผู้ปกครองควรมีส่วนร่วมในการประชุมวางแผน ควรจัดเก็บข้อมูลนักเรียนอย่างเป็นระบบและเป็นความลับ มีการติดตาม ประเมินผลและนำผลจากการติดตามประเมินผล มาพัฒนา ปรับปรุงการจัดเก็บข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3.2 ด้านการคัดกรองนักเรียน โรงเรียนควรมีการวางแผนงานหรือมีโครงการเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการคัดกรองนักเรียน กำหนดเกณฑ์การคัดกรองเพื่อจัดกลุ่มนักเรียนร่วมกัน ให้ครูประจำชั้นช่วยในการคัดกรอง มีการพัฒนาให้ครูหรือบุคลากรมีความรู้เกี่ยวกับการใช้เครื่องมือในการคัดกรองนักเรียน มีการจัดเก็บข้อมูลการแบ่งกลุ่มนักเรียนไว้เป็นความลับ กำหนดให้มีการติดตาม และประเมินผลการคัดกรองนักเรียน แล้วนำผลการคัดกรองมาสรุปอย่างเป็นระบบและมีการดูแลติดตามอย่างต่อเนื่อง

3.3 ด้านการส่งเสริมนักเรียนโรงเรียนควรทำคำสั่งแต่งตั้งหรือมอบหมายงานที่ชัดเจนให้กับครู เจ้าหน้าที่ หรือผู้เกี่ยวข้อง กำหนดปฏิทินการดำเนินงานส่งเสริมนักเรียนที่ชัดเจน มีการสำรวจความต้องการของนักเรียนเพื่อจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียน และจัดโครงการหรือกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนที่หลากหลายตามความสนใจหรือความถนัดของผู้เรียน ติดตามประเมินผลกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องเพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปปรับปรุงหรือพัฒนาการดำเนินกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3.4 ด้านการป้องกันและแก้ไข โรงเรียนควรมีการประชุมร่วมกันเพื่อการแก้ไขปัญหาและวางแผนการป้องกันปัญหาที่เกิดขึ้น ครูประจำชั้นหรือครูทุกคนควรช่วยกันสอดส่องดูแลนักเรียนที่มีพฤติกรรมเสี่ยงอย่างใกล้ชิด มีการจัดเก็บข้อมูลนักเรียนที่ได้รับการช่วยเหลืออย่างเป็นระบบและเป็นความลับ และมีการติดตาม ประเมินผล การป้องกันและการแก้ไขปัญหานักเรียน

กลุ่มปกติและกลุ่มเสี่ยง และนำผลจากการป้องกันและการแก้ไขปัญหามาใช้ในการปรับกิจกรรมให้สอดคล้องกับกลุ่มนักเรียนมากยิ่งขึ้น

3.5 ด้านการส่งต่อ โรงเรียนควรมีการวางแผนงานหรือมีโครงการเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการส่งต่อที่ชัดเจน กำหนดแนวทางในการส่งต่อให้เป็นมาตรฐานเดียวกันทั้งโรงเรียน มีการจัดทำข้อมูลที่เป็นในการส่งต่อนักเรียน มีการจัดทำบันทึกการส่งต่อนักเรียนทุกครั้งอย่างเป็นปัจจุบัน มีการประชุมสรุปผลการดำเนินการส่งต่อนักเรียนและมีการนำผลจากการติดตาม ประเมินผลมาปรับปรุงพัฒนาแนวทางในการส่งต่อนักเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

คำสำคัญ: ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ความพึงพอใจ โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ

Abstract

The objectives of this research were to: 1) study problems of students' care and support system in extra-larged school under the Secondary Educational Service Area Office 12, 2) study the satisfaction of students towards the students' care and support system, and 3) suggest the development of the students' care and support system. The sample group was obtained by simple random sampling consisting of 285 guidance teachers, advisor teachers, and 377 students. The data were analyzed by using percentage, mean and standard deviation.

The research findings were as follows:

1) The problem in assisting the students in extra-larged school under the Secondary Educational Service Area Office 12 in overall was at a lower level.

2) The satisfaction of students towards the students' care and support system in overall was at a higher level.

3) The suggestion suggestions included the following:

3.1 Referring to knowing the individual students, school administrators should plan to work with teachers and parents by gathering individual data. The data analyzed should be secret and evaluated to promote and develop students for effectiveness asset.

3.2 The process of students' screening recommended to the school administrators together with teachers should be planned by using the criteria for grouping screen of the students; also the teachers should be trained for the screening system process. The follow up and evaluation process should be systematic and continued.

3.3 In terms of students' support, the school administrators should be concentrated and clear in role to support and promote the student activities. The need assessments of students should be in a systematic approach for students' development.

3.4 For the prevention and correction, the school administrators together with teachers should plan to prevent and correct all risk behaviors. The data analyzed for prevention and correction should be kept secret and evaluation should be suitable for students' interest for effectiveness of development assessment.

3.5 Regarding the feed forward system, the school administrators should plan and be clear. The data gathered and analyzed should be standardized and up to date, and also continuous discussion to develop students' effectiveness assessment should be focused.

Keywords: Students Care and Support System, Satisfaction, Extra-Larged School

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 และ พุทธศักราช 2553 (ฉบับที่ 3) ได้กำหนดความมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายจิตใจ สติปัญญาความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (มาตรา 6) และแนวทางการจัดการศึกษายังได้ให้ความสำคัญแก่ผู้เรียนทุกคนโดยยึดหลักว่าทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด (มาตรา 22) ในการจัดการศึกษาต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการ (มาตรา 23 ข้อ (5)) ทั้งนี้ การจัดการกระบวนการเรียนให้คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ให้ผู้เรียนรู้จักประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรมค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา อีกทั้งมีการประสานความร่วมมือกับบิดา มารดาผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนทุกฝ่ายเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน 2547)

ปีการศึกษา 2551 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดแนวนโยบายของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อให้มีกระบวนการทำงานที่เป็นระบบ มีความชัดเจน มีการประสานความร่วมมือของผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียนรวมทั้งวิธีการ กิจกรรมและเครื่องมือต่างๆ ที่มีคุณภาพอันจะส่งผลให้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนประสบความสำเร็จ จึงได้นำระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนไปใช้ในทุกระบบโรงเรียน โดยการดำเนินงานต้องได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่าย ทั้งครู พ่อ แม่ ผู้ปกครอง และบุคคลที่เกี่ยวข้อง โดยสถานศึกษาทุกแห่งจัดให้มีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีองค์ประกอบ 5 ประการคือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมนักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหาและการส่งต่อ

สภาพสังคมไทยในปัจจุบันถือเป็นยุคแห่งข้อมูลข่าวสารไร้พรมแดน มีกระแสวัฒนธรรมต่างชาติ หลั่งไหลเข้ามาอย่างรวดเร็ว โดยนำเสนอสื่อมวลชนในรูปแบบต่างๆ ซึ่งในขณะที่วัฒนธรรมบางอย่างไม่สอดคล้องกับวิถีชีวิตและสภาพสังคมไทย ดังนั้น หากวัยรุ่นขาดความดูแลช่วยเหลือ

จากผู้ปกครอง และครูอาจารย์ก็อาจทำให้ค่านิยม ทศนคติ รวมทั้งกรรมเปี่ยมเบนไปจากมาตรฐานอันดีงามของสังคม ทำให้เกิดความสับสนในบทบาทและหน้าที่ของตนเอง รวมถึงวิจรรณญาณในการประพฤติปฏิบัติตนตลอดจนความรับผิดชอบต่อสังคม ความเปี่ยมเบนทางพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนที่เกิดขึ้นดูเหมือนจะทวีความรุนแรงขึ้นทุกขณะ ไม่ว่าจะเป็นปัญหา อาทิเช่นการก่ออาชญากรรม การล่อลวงละเมิดทางเพศ การแพร่กระจายของโรคที่เกิดจากการมีเพศสัมพันธ์ การก่อวินาศกรรมทำร้ายร่างกาย พฤติกรรมชิงสุกก่อนห่าม รวมถึงการแพร่ภาพที่ไม่เหมาะสมทั้งทางอินเทอร์เน็ตและมือถือ เป็นต้น (ลัดดา ตั้งสุภาชัย 2553)

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือเหลือนักเรียนเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารงานกิจการนักเรียนซึ่งเป็นงานด้านหนึ่งที่มีความสำคัญในการบริหารสถานศึกษาให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ เนื่องจากเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับเรื่องราวของนักเรียนนับตั้งแต่เด็กนักเรียนได้เข้าสู่ระบบของโรงเรียนจนกระทั่งออกจากโรงเรียน และถือเป็นระบบหลักในการดำเนินงานควบคู่กับการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีมาตรฐานตามหลักสูตร ผู้วิจัยมีความตระหนักและเห็นความสำคัญของงานระบบดูแลช่วยเหลือเหลือนักเรียน จึงสนใจที่จะศึกษาปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือเหลือนักเรียนและความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดระบบดูแลช่วยเหลือเหลือนักเรียนของโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนา การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือเหลือนักเรียนให้เหมาะสม อันจะส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อการส่งเสริมให้นักเรียนที่ได้รับการช่วยเหลือมีพัฒนาการอย่างเต็มที่ตามศักยภาพ เป็นคนที่สมบูรณ์ทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ตลอดจนมีคุณภาพชีวิตที่ดีสืบไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือเหลือนักเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดระบบดูแลช่วยเหลือเหลือนักเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12

3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร

ประชากรได้แก่ ครูแนะแนวและครูที่ปรึกษาในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 จำนวน 909 คน และนักเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 จำนวน 18,747 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูแนะแนวและครูที่ปรึกษาในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 จำนวน 270 คน และนักเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 จำนวน 377 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบง่าย ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ครูแนะแนวและครูที่ปรึกษาในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 จำนวน 909 คน กลุ่มตัวอย่างได้จากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan อ้างถึงในบุญชม ศรีสะอาด 2545) และทำการสุ่มตัวอย่างโดยใช้การสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 270 คน

ระยะที่ 2 ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 จำนวน 18,747 คน ประจำปีการศึกษา 2557 กลุ่มตัวอย่างได้จากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan อ้างถึงในบุญชม ศรีสะอาด 2545) และทำการสุ่มตัวอย่างโดยใช้การสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling)

ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 377 คน

ระยะที่ 3 การศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 โดยใช้การสนทนากลุ่ม (Focus Group) จากครูแนะแนว และครูที่ปรึกษาในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 จำนวน 15 คน

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

1. ระดับปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
2. ระดับความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
3. แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ชุดที่ 1 แบบสอบถามปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยครูแนะแนว และครูที่ปรึกษาเป็นผู้ตอบแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .97

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ชุดที่ 2 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยนักเรียนเป็นผู้ตอบแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .94

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ชุดที่ 3 นำประเด็นปัญหาในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 ในแต่ละด้านเสนอต่อครูแนะแนว และครูที่ปรึกษา เพื่อขอข้อเสนอแนะและวิธีการแก้ปัญหาโดยใช้การสนทนากลุ่ม แล้วนำข้อเสนอแนะและวิธีการแก้ปัญหาจากครูแนะแนว

และครูที่ปรึกษา มาวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12

ระยะที่ 1 และระยะที่ 2 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยทำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลจากสำนักงานโครงการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ถึงผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 เพื่อขอความร่วมมือไปยังครูแนะแนว ครูที่ปรึกษาและนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย และนำหนังสือพร้อมแบบสอบถามเพื่อขอความอนุเคราะห์จากครูแนะแนว ครูที่ปรึกษา และนักเรียนในการตอบแบบสอบถาม และผู้วิจัยเก็บแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง

ระยะที่ 3 การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยทำหนังสือจากสำนักงานโครงการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช เพื่อขอความร่วมมือในการจัดสนทนากลุ่มเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 และทำหนังสือขอความร่วมมือจากครูแนะแนวและครูที่ปรึกษาเข้าร่วมการสนทนากลุ่ม เพื่อวิเคราะห์ความคิดเห็นและเสนอแนะวิธีการแก้ปัญหาเพื่อหาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12

การวิเคราะห์ข้อมูล

ระยะที่ 1 ศึกษาปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12

ผู้วิจัยนำแบบสอบถาม ที่ได้รับกลับคืนมา พิจารณาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแล้ว ดำเนินการวิเคราะห์เนื้อหาและสถิติพื้นฐาน โดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปตั้งรายละเอียดต่อไปนี้

แบบสอบถามตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยหาค่าความถี่และร้อยละ

แบบสอบถามตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) จำแนกรายด้านและรายชื่อ

แบบสอบถามตอนที่ 3 ศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา

ระยะที่ 2 ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12

ผู้วิจัยนำแบบสอบถาม ที่ได้รับกลับคืนมา พิจารณาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแล้ว ดำเนินการวิเคราะห์เนื้อหาและสถิติพื้นฐาน โดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปตั้งรายละเอียดต่อไปนี้

แบบสอบถามตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยหาค่าความถี่และร้อยละ

แบบสอบถามตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) จำแนกรายด้านและรายชื่อ

แบบสอบถามตอนที่ 3 ศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา

ระยะที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 โดยวิธีวิเคราะห์เนื้อหา

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยในครั้งนี้ สรุปสาระสำคัญของผลการวิจัยดังนี้

ระยะที่ 1 ปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 โดยรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีปัญหาการดำเนินงานเรียงตามลำดับ คือ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา รองลงมาคือด้านการส่งต่อ ด้านการคัดกรองนักเรียน การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และด้านการส่งเสริมนักเรียนตามลำดับ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12

ข้อ	รายการ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
1	การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	2.34	0.61	น้อย
2	การคัดกรองนักเรียน	2.36	0.61	น้อย
3	การส่งเสริมนักเรียน	2.30	0.62	น้อย
4	การป้องกันและการแก้ไขปัญหา	2.38	0.59	น้อย
5	การส่งต่อ	2.37	0.54	น้อย
รวม		2.35	0.52	น้อย

ระยะที่ 2 ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีความพึงพอใจต่อการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสูงสุด คือ ด้านส่วนตัวและสังคม รองลงมาคือด้านอาชีพ และด้านที่มีความพึงพอใจต่อการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนลำดับสุดท้าย คือด้านการศึกษา ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12

ข้อ	รายการ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
1	ด้านการศึกษา	3.98	0.53	มาก
2	ด้านอาชีพ	4.01	0.57	มาก
3	ด้านส่วนตัวและสังคม	4.06	0.54	มาก
รวม		4.02	0.50	มาก

ระยะที่ 3 แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12

3.1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โรงเรียนควรมีการวางแผนงานหรือมีโครงการเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ควรทำงานเป็นทีมและมีการประสานงานแลกเปลี่ยนข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงาน มีเครื่องมือที่หลากหลายในการเก็บข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล ผู้ปกครองควรมีส่วนร่วมในการประชุมวางแผน ควรจัดเก็บข้อมูลนักเรียนอย่างเป็นระบบและเป็นความลับ มีการติดตาม ประเมินผลและนำผลจากการติดตามประเมินผลมาพัฒนา ปรับปรุงการจัดเก็บข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3.2 ด้านการคัดกรองนักเรียน โรงเรียนควรมีการวางแผนงานหรือมีโครงการเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการคัดกรองนักเรียน กำหนดเกณฑ์การคัดกรองเพื่อจัดกลุ่มนักเรียนร่วมกัน ให้ครูประจำชั้นช่วยในการคัดกรอง มีการพัฒนาให้ครูหรือบุคลากรมีความรู้เกี่ยวกับการใช้เครื่องมือในการคัดกรองนักเรียน มีการจัดเก็บข้อมูลการแบ่งกลุ่มนักเรียนไว้เป็นความลับ กำหนดให้มีการติดตาม และประเมินผลการคัดกรองนักเรียน แล้วนำผลการคัดกรองมาสรุปอย่างเป็นระบบและมีการดูแลติดตามอย่างต่อเนื่อง

3.3 ด้านการส่งเสริมนักเรียนโรงเรียนควรทำคำสั่งแต่งตั้งหรือมอบหมายงานที่ชัดเจนให้กับครู เจ้าหน้าที่หรือผู้เกี่ยวข้อง กำหนดปฏิทินการดำเนินงานส่งเสริมนักเรียนที่ชัดเจน มีการสำรวจความต้องการของนักเรียน เพื่อจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียน และจัดโครงการหรือกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนที่หลากหลายตามความสนใจหรือความถนัดของผู้เรียน ติดตามประเมินผลกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องเพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปปรับปรุงหรือพัฒนาการดำเนินกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3.4 ด้านการป้องกันและแก้ไข โรงเรียนควรมีการประชุมร่วมกันเพื่อการแก้ไขปัญหาและวางแผนการป้องกันปัญหาที่เกิดขึ้น ครูประจำชั้นหรือครูทุกคนควรช่วยกันสอดส่องดูแลนักเรียนที่มีพฤติกรรมเสี่ยงอย่างใกล้ชิด มีการจัดเก็บข้อมูลนักเรียนที่ได้รับการช่วยเหลืออย่างเป็นระบบและเป็นความลับ และมีการติดตาม ประเมินผล การป้องกันและการแก้ปัญหานักเรียนกลุ่มปกติและ

กลุ่มเสี่ยง และนำผลจากการป้องกันและการแก้ไขปัญหา มาใช้ในการปรับปรุงกิจกรรมให้สอดคล้องกับกลุ่มนักเรียน มากยิ่งขึ้น

3.5 ด้านการส่งต่อโรงเรียนควรมีการวางแผนงาน หรือมีโครงการเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนด้านการส่งต่อที่ชัดเจน กำหนดแนวทางในการส่งต่อให้เป็นมาตรฐานเดียวกันทั้งโรงเรียน มีการจัดทำ ข้อมูลที่จำเป็นในการส่งต่อนักเรียน มีการจัดทำบันทึกการ ส่งต่อนักเรียนทุกครั้งอย่างเป็นปัจจุบัน มีการประชุมสรุป ผลการดำเนินงานการส่งต่อนักเรียนและมีการนำผลจากการ ติดตาม ประเมินผลมาปรับปรุงพัฒนาแนวทางในการส่งต่อ นักเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย

ระยะที่ 1 ปัญหาการดำเนินงานระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 โดยรวม อยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มี ปัญหาการดำเนินงานเรียงตามลำดับ คือ ด้านการป้องกัน และแก้ไขปัญหา รองลงมาคือ ด้านการส่งต่อ ด้านการ คัดกรองนักเรียน การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และด้าน การส่งเสริมนักเรียน สอดคล้องกับ ผ่องใส วัฒนะ (2556) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วย เหลือนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 พบว่า ปัญหาในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดย รวมและรายด้านอยู่ในระดับน้อย และสอดคล้องกับ วิชัย อินทนาม (2556) ได้วิจัยเรื่องปัญหาการดำเนินงานระบบ ดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในอำเภอตาพระยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 พบว่าปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับน้อย

ระยะที่ 2 ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการ จัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 โดย รวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีความพึงพอใจต่อการจัดระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนสูงสุด คือ ด้านส่วนตัวและสังคม รองลงมาคือ ด้านอาชีพ และด้านที่มีความพึงพอใจต่อการจัดระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียนลำดับสุดท้าย คือด้านการศึกษา

สอดคล้องกับ ชาญ เมืองโคตร (2550) ได้ศึกษาความ พึงพอใจของนักเรียนเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักเรียน ของโรงเรียนในอำเภอแม่ลาน้อยเขตพื้นที่การศึกษา แม่ฮ่องสอน เขต 2 พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจเกี่ยวกับการ บริหารงานกิจการนักเรียนในระดับมากและสอดคล้อง กับ กิตติศักดิ์ ปัจจงษ์ (2554) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผล ต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูตามระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียนพบว่าระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติ งานของครูตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยภาพรวม อยู่ในระดับดีมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้าน อยู่ในระดับมาก

ระยะที่ 3 แนวทางการพัฒนาการดำเนินงาน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12

3.1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โรงเรียน ควรมีการวางแผนงานหรือมีโครงการเกี่ยวกับการดำเนิน งานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการรู้จักนักเรียนเป็น รายบุคคล ควรทำงานเป็นทีมและมีการประสานงานแลกเปลี่ยนข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงาน มีเครื่องมือ ที่หลากหลายในการเก็บข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล ผู้ปกครองควรมีส่วนร่วมในการประชุมวางแผน ควรจัดเก็บ ข้อมูลนักเรียนอย่างเป็นระบบและเป็นความลับ มีการ ติดตาม ประเมินผลและนำผลจากการติดตามประเมินผล มาพัฒนา ปรับปรุงการจัดเก็บข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นสอดคล้องกับ ชรินทร์ คำหล้า (2553) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้เทคนิคการเทียบระดับ กรณีศึกษาโรงเรียน บ้านเวียงหมอก สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาเชียงราย เขต 4 พบว่าการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนคือ สร้างความตระหนัก มีวิธีการคือ ประชุมชี้แจงครูเกี่ยวกับ นโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด สร้างทีมดำเนินงาน กำหนด กลยุทธ์แผนปฏิบัติงานงาน คู่มือระบบและมาตรฐาน การดำเนินงาน และสอดคล้องกับ จุฑากิจ นวลมั่งสอ (2556) ได้วิจัยเรื่องระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 3 พบว่า แนวทางการพัฒนาระบบ ดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 ครูควรเยี่ยมบ้านนักเรียนทุกคนประสานกับผู้ปกครอง อย่างใกล้ชิด เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้าร่วมประชุมวางแผน กับโรงเรียนในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือ

นักเรียน จัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนให้ทำกิจกรรมต่างๆ เพิ่มขึ้น

3.2 ด้านการคัดกรองนักเรียน โรงเรียนควรมีการวางแผนงานหรือมีโครงการเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการคัดกรองนักเรียน กำหนดเกณฑ์การคัดกรองเพื่อจัดกลุ่มนักเรียนร่วมกัน ให้ครูประจำชั้นช่วยในการคัดกรอง มีการพัฒนาให้ครูหรือบุคลากรมีความรู้เกี่ยวกับการใช้เครื่องมือในการคัดกรองนักเรียน มีการจัดเก็บข้อมูลการแบ่งกลุ่มนักเรียนไว้เป็นความลับ กำหนดให้มีการติดตาม และประเมินผลการคัดกรองนักเรียน แล้วนำผลการคัดกรองมาสรุปอย่างเป็นระบบและมีการดูแลติดตามอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับ พรพรพรรณ สุนันตะ (2552) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนากระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 2 พบว่า แนวทางในการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ โรงเรียนควรมีการวางแผนการดำเนินงานที่ชัดเจน มีการปฏิบัติตามแผนที่กำหนดและมีการนิเทศ ติดตามอย่างต่อเนื่องแล้วนำผลที่พบมาปรับปรุง แก้ไขและวางแผนพัฒนาต่อไป และสอดคล้องกับ บรรทม รวมจิตต์ (2553) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนเวียงแก่นวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงรายเขต 4 พบว่าข้อเสนอแนะ สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยคณะกรรมการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน แนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคคือควรมีงบประมาณสนับสนุนในการจัดทำเอกสารและการไปเยี่ยมบ้านนักเรียน อย่างพอเพียงกรณีที่บ้านของนักเรียนอยู่ไกลโรงเรียน ควรจัดรถบริการไปเยี่ยมบ้านให้กับครูโดยการจัดไปเป็นทีม โดยนักเรียนโรงเรียนเวียงแก่นวิทยาคมคือให้ครูที่ปรึกษา และโรงเรียนได้ดูแลนักเรียนอย่างต่อเนื่องและทั่วถึง ครูที่ปรึกษาควรออกไปเยี่ยมบ้านเพื่อจะได้รู้จักนักเรียนเป็นอย่างดีครูและโรงเรียนควรเข้มงวดกับกฎระเบียบของโรงเรียนเพราะไม่เช่นนั้นก็จะทำให้นักเรียนไม่เห็นความสำคัญของกฎระเบียบต่างๆ

3.3 ด้านการส่งเสริมนักเรียนโรงเรียนควรทำ คำสั่งแต่งตั้งหรือมอบหมายงานที่ชัดเจนให้กับครู เจ้าหน้าที่ หรือผู้เกี่ยวข้อง กำหนดปฏิทินการดำเนินงานส่งเสริม นักเรียนที่ชัดเจน มีการสำรวจความต้องการของนักเรียน เพื่อจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียน และจัดโครงการหรือ กิจกรรมส่งเสริมนักเรียนที่หลากหลายตามความสนใจหรือ

ความถนัดของผู้เรียน ติดตามประเมินผลกิจกรรมส่งเสริม นักเรียนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องเพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปปรับปรุงหรือพัฒนาการดำเนินกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนให้ มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับ วรา งามเสงี่ยม (2552) ได้ศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 พบว่า แนวทางแก้ไขปัญหาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ ครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้นต้องการพัฒนาความรู้หรือสมรรถนะเชิงปฏิบัติการ ร้อยละ 87.65 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลร้อยละ 7.55 การส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนร้อยละ 5.63 การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนร้อยละ 4.32 และการส่งต่อร้อยละ 2.95 และสอดคล้องกับ ปาวิวรรณ โคตรชมพู (2554) ได้ศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนชาฮ้อพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 พบว่าแนวทางการพัฒนาโดยรวมของโรงเรียน คือโรงเรียน ควรมีการวางแผนงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ มีการจัดทำ คำสั่งแต่งตั้งผู้ปฏิบัติงาน มีการประชุมชี้แจงให้ครู ผู้ปกครอง และนักเรียนมีความเข้าใจที่ตรงกัน นำข้อมูลที่ได้มาใช้พัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด กำกับติดตามประเมินผลพร้อมทั้งรายงานผลการปฏิบัติงาน อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง

3.4 ด้านการป้องกันและแก้ไข โรงเรียนควรมี การประชุมร่วมกันเพื่อการแก้ไขปัญหาและวางแผน การป้องกันปัญหาที่เกิดขึ้น ครูประจำชั้นหรือครูทุกคน ควรช่วยกันสอดส่องดูแลนักเรียนที่มีพฤติกรรมเสี่ยงอย่าง ใกล้ชิด มีการจัดเก็บข้อมูลนักเรียนที่ได้รับการช่วยเหลือ อย่างเป็นระบบและเป็นความลับ และมีการติดตาม ประเมินผล การป้องกันและการแก้ไขปัญหานักเรียน กลุ่มปกติและกลุ่มเสี่ยง และนำผลจากการป้องกันและการแก้ไขปัญหามาใช้ในการปรับกิจกรรมให้สอดคล้องกับ กลุ่มนักเรียนมากยิ่งขึ้นสอดคล้องกับ โชคชัย อาษาสนา (2555) ได้ศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนทุ่งเหียงพิทยาคม จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 พบว่า โรงเรียนควรมีการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนที่ดีเป็นระบบ มีการแต่งตั้งคำสั่งผู้รับผิดชอบ ที่ชัดเจน ฝ่ายบริหารควรให้ความสำคัญกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครูควรดำเนินการควบคู่ไปกับกิจกรรม การเรียนการสอน มีการประสานงานให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

มีส่วนร่วมคิด ร่วมดำเนินการ ในการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนร่วมกัน และสอดคล้องกับ สุจิตรา ช่วงโชติ (2556) ได้ศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนระยองปัญญานุกูล สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ พบว่าโรงเรียนควรมีการวางแผนการดำเนินงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ ประชุมชี้แจงให้ครูผู้ปกครอง มีความเข้าใจที่ตรงกัน นำข้อมูลที่ได้รับมาพัฒนางานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด กำกับและติดตามผลพร้อมทั้งรายงานผลการปฏิบัติงานอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง

3.5 ด้านการส่งต่อ โรงเรียนควรมีการวางแผนงาน หรือมีโครงการเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการส่งต่อที่ชัดเจน กำหนดแนวทางในการส่งต่อให้เป็นมาตรฐานเดียวกันทั้งโรงเรียน มีการจัดทำข้อมูลที่เป็นข้อมูลในการส่งต่อนักเรียน มีการจัดทำบันทึกการส่งต่อนักเรียนทุกครั้งอย่างเป็นปัจจุบัน มีการประชุมสรุปผลการดำเนินงานการส่งต่อนักเรียนและมีการนำผลจากการติดตาม ประเมินผลมาปรับปรุงพัฒนาแนวทางในการส่งต่อนักเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นสอดคล้องกับ โชคชัย อาษาสนา (2555) ได้ศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนทุ่งเหียงพิทยาคม จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 พบว่าโรงเรียนควรมีการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ดีเป็นระบบ มีการแต่งตั้งคำสั่งผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน ฝ่ายบริหารควรให้ความสำคัญกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครูควรดำเนินการควบคู่ไปกับการเรียนการสอน มีการประสานงานให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมคิด ร่วมดำเนินการ ในการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนร่วมกัน และสอดคล้องกับ บรรทม รวมจิตต์ (2553) ได้วิจัยเรื่องการศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนเวียงแก่นวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงรายเขต 4 พบว่าข้อเสนอแนะสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยคณะกรรมการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน แนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคคือควรมีงบประมาณสนับสนุนในการจัดทำเอกสารและการไปเยี่ยมบ้านนักเรียนอย่างพอเพียงกรณีที่บ้านของนักเรียนอยู่ไกลโรงเรียนควรจัดรถบริการไปเยี่ยมบ้านให้กับครูโดยการจัดไปเป็นทีม โดยนักเรียนโรงเรียนเวียงแก่นวิทยาคมคือให้ครูที่ปรึกษาและโรงเรียนได้ดูแลนักเรียนอย่างต่อเนื่องและทั่วถึงครูที่ปรึกษาควรออกไปเยี่ยมบ้านเพื่อจะได้รู้จักนักเรียนเป็นอย่างดีครู

และโรงเรียนควรเข้มงวดกับกฎระเบียบของโรงเรียนเพราะไม่เช่นนั้นก็จะทำให้นักเรียนไม่เห็นความสำคัญของกฎระเบียบต่างๆ

ข้อเสนอแนะ

1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โรงเรียนควรมีการวางแผนงาน/โครงการด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล มีการจัดเก็บข้อมูลนักเรียนอย่างเป็นระบบและเป็นความลับเพื่อเป็นประโยชน์แก่ผู้ดูแลนักเรียนและตัวนักเรียนเอง และควรมีการนำผลจากการติดตาม ประเมินผลมาพัฒนา ปรับปรุงการดำเนินงานเพื่อให้การดำเนินงานด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. ด้านการคัดกรองนักเรียน โรงเรียนควรมีการวางแผนงาน/โครงการด้านการคัดกรองนักเรียน มีการแต่งตั้งให้มีครูที่ปรึกษา ครูแนะแนวหรือผู้เกี่ยวข้องในการติดตาม ประเมินผลการคัดกรองนักเรียน และมีการติดตามประเมินผลการคัดกรองนักเรียนอย่างเป็นระบบ และเป็นขั้นตอนเพื่อง่ายต่อการจัดกลุ่มนักเรียนและการส่งเสริมนักเรียนต่อไป

3. ด้านการส่งเสริมนักเรียน โรงเรียนควรมีการมอบหมายเจ้าหน้าที่และผู้เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการส่งเสริมนักเรียนที่ชัดเจนเพื่อให้ง่ายต่อการดำเนินการส่งเสริมนักเรียน ควรมีการจัดทำโครงการต่างๆ เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และมีการจัดกิจกรรมโฮมรูมที่หลากหลายและเหมาะสมกับผู้เรียนในกลุ่มต่างๆ

4. ด้านการส่งเสริมนักเรียน โรงเรียนต้องเก็บข้อมูลนักเรียนที่ได้ช่วยเหลือไว้เป็นความลับไม่เปิดเผยให้ผู้ที่ไม่เกี่ยวข้องได้ทราบ นำผลจากการป้องกันและการแก้ไขปัญหาใช้ในการปรับกิจกรรมให้สอดคล้องกับกลุ่มนักเรียนมากยิ่งขึ้น มีการติดตาม ประเมินผล การป้องกัน และการแก้ไขปัญหาในกลุ่มปกติและกลุ่มเสี่ยง

5. ด้านการส่งต่อ โรงเรียนควรมีการวางแผนงาน/โครงการด้านการส่งต่อ แต่งตั้งครูที่มีความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะด้านเพื่อการส่งต่อภายใน และมีการประสานงานและบันทึกการส่งต่อไปยังครูที่เกี่ยวข้องในการช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่อง

จากผลการวิจัยพบว่าความพึงพอใจของนักเรียนทุกด้านอยู่ในระดับมาก และเพื่อเป็นการพัฒนาการดำเนินงานให้ดีขึ้นโดยควรดำเนินการ ดังนี้

1. ด้านการศึกษา โรงเรียนควรจัดให้มีการบริการให้คำปรึกษาในการเลือกวิชาเรียนของนักเรียนแต่ละคน จัดการทดสอบความถนัดทางการเรียนของนักเรียน เปิดวิชาเลือกเสรีตรงกับความต้องการของนักเรียน และเชิญวิทยากรมาให้ความรู้แก่นักเรียนเพื่อเป็นการเสริมประสบการณ์และเสริมเนื้อหาวิชาในบทเรียน

2. ด้านอาชีพ โรงเรียนควรให้คำแนะนำรายละเอียดในการเตรียมตัวเพื่อประกอบอาชีพ เช่น ลักษณะงาน ความต้องการของตลาดแรงงาน มีการจัดสอนวิชาชีพในท้องถิ่นให้เรียนในโรงเรียน และมีการติดต่อประสานงานกับสถานประกอบการเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้โดยตรงและเป็นการฝึกอาชีพให้กับนักเรียนไปในตัว

3. ด้านส่วนตัวและสังคม โรงเรียนควรให้ครูที่ปรึกษาหรือครูแนะแนว เยี่ยมบ้านนักเรียนทุกคนอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง ควรมีการเชิญวิทยากรมาให้ความรู้เรื่องสุขภาพจิตแก่นักเรียนเพื่อให้นักเรียนรู้จักวิธีในการบริหารสุขภาพจิตของตัวเองเพื่อปรับตัวเองให้สามารถเข้ากับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี มีการจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้นักเรียน เรียนรู้การปรับตัว

ข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาความสัมพันธ์และปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 หรือมีการวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยผู้วิจัยเข้าไป สังเกต สัมภาษณ์ เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในพื้นที่ให้ได้ข้อมูลเชิงลึกเพื่อนำผลวิจัยมาประกอบการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12

2. ควรมีการวิจัยเรื่องความคิดเห็นของผู้ปกครองหรือปัจจัยอื่นๆ เช่น บทบาทหน้าที่ ที่เหมาะสมของผู้ปกครองนักเรียนในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีบทบาทที่เหมาะสมต่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างไร เพื่อให้การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จได้ดี เนื่องจากได้รับความกรุณา ให้คำปรึกษา และช่วยเหลือแนะนำแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ อย่างดียิ่งจาก ดร.เบญจพร ชนะกุล ประธานกรรมการที่ปรึกษา และ ผศ.ดร.จุติพร อัสวโสวรรณ กรรมการที่ปรึกษา ทำให้ผู้วิจัยได้รับแนวทางในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้และประสบการณ์อย่างกว้างขวางในการทำงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณด้วยความเคารพอย่างสูงยิ่งมา ณ โอกาสนี้

เอกสารอ้างอิง

- การศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักงานคณะกรรมการ. **แนวทางการดำเนินงานระบบการช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547.
- กิตติศักดิ์ ปัจจงษ์. **ปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 2554.
- จุฑากิจ นวลมั่งสอ. **ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช, 2556.
- ชรินทร์ คำหล้า. **การพัฒนากระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้เทคนิคเทียบระดับ: กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านเวียงหมอก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 2**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, 2553.
- ชาญ เมืองโคตร. **ความพึงพอใจของนักเรียนเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนในอำเภอแม่ลาน้อย เขตพื้นที่การศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, 2550.
- โชคชัย อาษาสนา. **ปัญหาและแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนทุ่งเหียงพิทยาคม จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงาน**

- เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา, 2555.
- บุญชม ศรีสะอาด. การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น, 2545.
- บรรทม รวมจิต. การศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนโรงเรียนเวียงแก่นวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, 2553.
- ปาริวรรณ โคตรชมพู. ปัญหาและแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนข้า้อพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา, 2554.
- พ่องใส ะชุม. สภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 2556.
- แพรวพรรณ สุนันตะ. การพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 2. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, 2552.
- ลัดดา ตั้งสุภาชัย. 1 ทศวรรษการเฝ้าระวังทางวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ: ศูนย์เฝ้าระวังทางวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม, 2553.
- วิชัย อินทนาม. ปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในอำเภอตาพระยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา, 2556.
- วรางามเสงี่ยม. ปัญหาและแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา, 2552.
- สุจิตรา ช่างโชติ. ปัญหาและแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนระยองปัญญานุกูล สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา, 2556.

